

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” มีเป้าหมายเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ของนักศึกษาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ในรายวิชา CI 4632 วิธีสอนคอมพิวเตอร์ศึกษา 2 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ แผนการสอน เรื่อง วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” แบบประเมินผล ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบประเมินผลการเรียนรู้ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 73 คน ใช้เวลาในการวิจัย 1 ภาคเรียน เป็นการศึกษาเชิงทดลองเบื้องต้นแบบกลุ่มเดียว ทดสอบเฉพาะหลังการทดลอง โดยสามารถสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

เป้าหมายการวิจัย ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ของนักศึกษาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดี ที่นักศึกษาจะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองในฐานะที่เป็นบัณฑิต พบว่า อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับ ดี คิดเป็นร้อยละ 23.28 ระดับ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 76.71 และโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ ดีมาก

2) ด้านผลการเรียนรู้ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ของนักศึกษา พบว่า อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับ พอใช้ คิดเป็น ร้อยละ 72.59 ระดับ ดี คิดเป็นร้อยละ 10.95 ระดับ ดีมาก คิดเป็น ร้อยละ 16.43 และโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์คุณภาพ ระดับ พอใช้ สำหรับการทดลองสอนในชั้นเรียนในการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที พบว่า อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับ พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 41.09 ระดับ ดี คิดเป็นร้อยละ 35.58 ระดับ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 23.25 และโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์คุณภาพ ระดับ ดี

3) ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” สรุปได้คือ

- ร้อยละ 52.05 คิดว่าตนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 71.23 คิดว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด และร้อยละ 46.57 ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเคยถ่ายทอดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้อื่นเกิดความรู้อย่างดี อยู่ในระดับ มาก

- ร้อยละ 64.38 คิดว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ไอซีทีได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด ร้อยละ 46.57 คิดว่า ผู้เรียนจะมีการซื้อสินค้าไอซีทีแบบพอประมาณ อยู่ในระดับ มากที่สุด ร้อยละ 47.94 คิดว่า ผู้เรียนจะมีใช้อินเทอร์เน็ตให้เกิดประโยชน์อย่างมีเหตุผล อยู่ในระดับ มากที่สุด และร้อยละ 43.83 คิดว่า ผู้เรียนจะมีการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง และจะใช้ความรู้ทางด้านไอซีทีตาม พรบ. คอมพิวเตอร์ อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับ มากที่สุด

- ร้อยละ 52.05 คิดว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถที่จะบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสอนได้ อยู่ในระดับ มากที่สุด ร้อยละ 54.79 คิดว่าตนเองจะเป็นครูที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ อยู่ในระดับ มากที่สุด และร้อยละ 60.27 คิดว่าตนเองจะมีความสุขที่ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการสอน อยู่ในระดับ มากที่สุด

ในส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมปลายเปิด สามารถสรุปผลความคิดเห็นของนักศึกษาได้ว่า ปัจจุบันการเรียนรู้ด้านไอซีทีบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น นักเรียนนักศึกษา จะทราบกันเพียงเล็กน้อย เพราะไม่มีการเผยแพร่มากเท่าที่ควร ซึ่งหากมีการปลูกฝังให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตั้งแต่เด็กจะเป็นผลดีในอนาคต และในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีทีถ้ามีตัวอย่างหรือกรณีศึกษาที่หลากหลายน่าจะ
ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

สรุปผลการพัฒนาวิธีสอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อพัฒนาวิธีสอน “การนำหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ในรายวิชา CI 4632 วิธีสอน
คอมพิวเตอร์ศึกษา 2 ของนักศึกษาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลของการพัฒนาวิธีสอน
“การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” สรุปได้ดังนี้

1) องค์ประกอบของวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระ
การเรียนรู้ด้านไอซีที” มีดังนี้

1. แผนการสอน เรื่อง วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที”
2. แบบประเมินผล ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบอัตนัย
3. แบบประเมินผลการเรียนรู้ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที”
4. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์

2) ขั้นตอนของวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการ
เรียนรู้ด้านไอซีที” ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นที่ 1 : สร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ผู้สอนบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ผู้สอนประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติของนักศึกษา เกี่ยวกับเนื้อหาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบประเมินผลแบบอัตนัย
3. ผู้สอนสรุปและแจ้งผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้นักศึกษาได้รับทราบ
4. ผู้สอนบรรยายสรุป แลกเปลี่ยน และตอบข้อซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอีกครั้ง
5. หากมีนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้สอนจะทำการประเมินนักศึกษาคนนั้นอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 2 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที

1. ผู้สอนบรรยายเกี่ยวกับ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการเพื่อใช้ในการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที โดยใช้เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับไอซีที
2. ผู้สอนทบทวนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และแนะนำวิธีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในเนื้อหาด้านไอซีที โดยใช้เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
3. นักศึกษาจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อใช้ในการทดลองสอนในชั้นเรียน โดยให้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการแบบสอดแทรกในเนื้อหาสาระด้านไอซีทีที่นักศึกษา จะจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และทดลองสอนในชั้นเรียน
4. จำลองสถานการณ์ในชั้นเรียนเป็นห้องเรียน นักศึกษาทดลองสอนในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดทำขึ้น
5. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาจากแผนของการจัดการเรียนรู้และการทดลองสอนในชั้นเรียน โดยใช้แบบประเมินผลการเรียนรู้ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที”
6. ผู้สอนสรุปและแจ้งผลการเรียนรู้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการการเรียนการสอนด้านไอซีทีให้นักศึกษาได้รับทราบ
7. ผู้สอนบรรยายสรุป แลกเปลี่ยน และตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการการเรียนการสอนด้านไอซีทีอีกครั้ง
8. หากมีนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้สอนจะทำการประเมินนักศึกษากลุ่มนั้นอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที”

1. ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันสรุป องค์ประกอบของวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที”
2. ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันสรุป ขั้นตอนของวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที”
3. สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับ วิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น

อภิปรายผล

ผลจากการดำเนินการวิจัยการพัฒนาวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ในรายวิชา CI 4632 วิธีสอนคอมพิวเตอร์ศึกษา 2 ของนักศึกษาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า นักศึกษาทั้งหมดเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดี ที่จะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยได้คำนึงถึงประโยชน์และโทษที่จะเกิดขึ้นหากตนเองดำเนินชีวิตที่สวนทางกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2552) ที่ได้แนะแนวทางในการปฏิบัติไว้ว่า เราสามารถนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างผลกระทบในแง่บวกที่เกิดขึ้นจากการ หรือนำมาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบในแง่ลบได้ รวมถึงสุเมธ ตันติเวชกุล (2549 : 91-119) ที่ได้แนะแนวทางการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ระดับบุคคล/ครอบครัว สามารถให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้าน คือ 1) ให้ระดับจิตใจของเราอยู่ในความพอดี 2) ต้องสร้างสังคมให้เกิดความพอดีขึ้นมา 3) ให้มีความพอดีทางด้านเศรษฐกิจ 4) ต้องสนใจเทคโนโลยี แต่ต้องเอาเทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับพื้นฐานของเรา และ 5) ใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้แต่พอดี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความชำนาญ และมีความสุขและความพอใจกับชีวิตที่พอเพียง ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

ผลการเรียนรู้วิธีสอนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีทีของนักศึกษา ซึ่งพบว่าการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์คุณภาพ ระดับ พอใช้ นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการเน้นในเรื่องของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น ทั้งนี้ สาเหตุที่นักศึกษาสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ในระดับคุณภาพ พอใช้ นั้น ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาในลักษณะการพูดคุยแลกเปลี่ยน พบว่า อาจเนื่องมาจากที่นักศึกษาได้เรียนวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นการเรียนรวมในทุกสาขาวิชาเป็นกลุ่มใหญ่ ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนได้สอนเพียงทฤษฎีในภาพรวม อีกทั้งนักศึกษาไม่ได้ฝึกการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล เนื่องจากอาจารย์ไม่สามารถตรวจได้เพราะเป็นการเรียนแบบเรียนรวมกลุ่มใหญ่ และเมื่อมาเรียนในรายวิชาวิธีสอนคอมพิวเตอร์ศึกษา 2 ในชั้นปีที่ 4 ที่ต้องใช้พื้นฐานการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นปีที่ 3 เพื่อใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ ซึ่งนักศึกษาอาจจะลืมพื้นฐานในชั้นปีที่ 3 ไปบ้างแล้ว แต่ทั้งนี้ ผู้วิจัยเองก็ได้ทำการทบทวนหลักในการเขียนแผนจัดการ

การเรียนรู้ และให้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล แต่อาจจะไม่สามารถตรวจสอบการเขียนได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนเนื่องจากนักศึกษามีจำนวนมาก และผู้วิจัยได้ใช้เวลาและเน้นการทดลองสอนในชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษาสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการเขียนแผน เพราะคิดว่าการเขียนแผนจัดการการเรียนรู้ให้ได้ดั่งนั้น นักศึกษาจำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการเขียนพอสมควร มีความชอบ และมีทักษะในการเขียนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้พอสมควร ดังจะเห็นได้จากทั้งนักการศึกษาต่างประเทศ คิง (King, 1971) และ ดอมเจนและเบิร์กฮาร์ด (Domjan and Burkhard, 1968) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ เป็นผลมาจากการฝึกฝน หรือการได้รับประสบการณ์ และนักการศึกษาไทยหลายท่าน อาทิ ชีระพร อุวรรณโณ และปรีชา วิหคโต (2532 : 285) นรา สมประสงค์ โกศล มีคุณ (2538 : 143-144) ชนาธิป พรกุล (2544 : 53) และ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545 : 72) ที่ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการมีประสบการณ์หรือการฝึกฝน ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่าเมื่อนักศึกษาได้ไปเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาและได้รับประสบการณ์จริงมีการฝึกฝนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง นักศึกษาจะสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับคุณภาพที่ดีได้

การพัฒนาวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ในรายวิชา CI 4632 วิธีสอนคอมพิวเตอร์ศึกษา 2 ของนักศึกษาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยและนักศึกษาได้ร่วมกันสรุปองค์ประกอบและขั้นตอนของวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” นั้น ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาต้องสามารถแก้ปัญหาการสอน โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ และให้นักศึกษาปฏิบัติทดลองสอนในชั้นเรียน จากการจัดการเรียนการสอนเช่นนี้นักศึกษาจะต้องใช้ความสามารถที่หลากหลายด้าน และทำให้นักศึกษาค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองในการสอนว่ามีข้อเด่นและมีข้อด้อยอย่างไร ควรส่งเสริมหรือปรับปรุงและพัฒนาชาวนปัญหาด้านใดของตนเองให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้เป็นครูที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต ตามแนวทางการประยุกต์ทฤษฎีการสอนแบบพหุปัญญากับการสอนในชั้นเรียนที่ ทิศนา แจมมณี (2545 : 89 – 90) ได้เสนอแนะไว้ว่า การประยุกต์ทฤษฎีการสอนแบบพหุปัญญากับการสอนในชั้นเรียน ครูควรจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อเป็นการส่งเสริมชาวนปัญหาทั้ง 8 ด้าน ครูควรส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ควรวัดความสามารถทางชาวนปัญหาในหลายๆ ด้าน โดยให้ความสำคัญ

กับบริบทที่แท้จริงในการใช้ความสามารถนั้นๆ โดยใช้อุปกรณ์ซึ่งสัมพันธ์กับเขาวนปัญญา
หลายๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. การนำองค์ประกอบและขั้นตอนการวิธีสอน “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ไปบูรณาการในสาระการเรียนรู้ด้านไอซีที” ในรายวิชา CI 4632 วิธีสอนคอมพิวเตอร์ศึกษา 2 ไป
ใช้นั้น ควรแจ้งให้นักศึกษาทำการทบทวนพื้นฐานวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เคยเรียน
ผ่านมาแล้วในชั้นปีที่ 3 ก่อน เพื่อให้ศึกษามีความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดการ
เรียนรู้เพื่อด้านคอมพิวเตอร์ได้ดีขึ้น รวมทั้งระหว่างการเรียนรู้การสอนควรมีการสังเกตนักศึกษา
เป็นรายบุคคล เพราะนักศึกษาบางคนมักจะยึดติดและเข้าใจผิดกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงไปบูรณาการในรายวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่สาระการเรียนรู้ด้านไอซีที

2. การวิจัยในชั้นเรียนในรายวิชาวิธีสอนคอมพิวเตอร์ศึกษาในครั้งต่อไป
ควรทำการศึกษาเพื่อหารูปแบบการการสอนวิธีสอนคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความ
พร้อมและสามารถออกไปฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูในชั้นปีที่ 5 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ